

[Waldorff]

muligt. Det er sådan nogle hensyn, der giver konsekvenser som, at man i forbindelse med majforliget i 1980 vedtager, at man nu skal beregne de økonomiske konsekvenser af arbejdsmiljøforbedringerne.

Det betyder med jævne ord, at nu skal vi sætte pris på de enkelte forbedringer. Vi skal se: er det værd at gøre den og den indsats i forhold til, hvad arbejdsgiverne skal betale for det? Det, vi oplever nu, er, at arbejdsgiverne forsøger at udnytte den økonomiske krise til at modarbejde selv de beskedne forbedringer, som man kan gennemføre på grundlag af arbejdsmiljøloven. Det er ikke mærkeligt, at arbejdsgiverne optræder sådan. Det er ikke nogen moralsk fordømmelse, for jeg mener, det er i fuld overensstemmelse med arbejdsgivernes natur, at de selvfølgelig forsøger at redde sig den størst mulige fortjeneste, bl. a. ved at se stort på kræftskader, fosterskader, stress, høreskader og den slags ting.

Det, der er vigtigt, og det, som er interessant at diskutere – og dér, hvor man måske kunne møde frem med sin politiske og moralske forargelse – er dér, hvor arbejdsgiverne får lov til at udnytte den bagside, der er ved arbejdsmiljøloven. Bagsiden er, at prisen for, at arbejdsministeren kan få lov til at udstede en række bekendtgørelser og sådan noget, er, at lønarbejderne fraskriver sig deres egne muligheder for at føre arbejdsmiljøkamp og for selv at presse forbedringer igennem. Arbejdsmiljøkampen er blevet sølet ind i classesamarbejdet, og det gælder lige fra det enkelte sikkerhedsudvalg og op til arbejdsmiljørådet. Sagen er, at når arbejdstilsynet én gang har sagt god for det ene eller det andet – formaldehyd, epoxy, toluen, et bestemt støjniveau, eller hvad det nu er – så er den sag overstået, og det må arbejderne rette sig efter. Hvis de nedlægger arbejdet på grund af en konkret sundhedsfare, så bliver de trukket igennem hele det fagretlige apparat, og så får de en økonomisk øretæve oven i den høreskade, de har fået i forvejen.

Nu handler det især i dag om de økonomiske konsekvenser af arbejdsmiljøforbedringerne, og det er jo hele formålet, det er jo derfor, CD rejser forespørgslen. Det er, fordi arbejdsgiverne synes, det er for dyrt. Det kan man gøre med udgangspunkt i den aftale, man havde fra maj 1980. Man kan også gøre det, fordi LO har vaklet frem og tilbage og

ikke rigtig har kunnet finde ud af, hvordan de skulle opføre sig i forhold til den økonomiske konsekvensberegning. Nu kører hele debatten rent på arbejdsgivernes betingelser.

Man kunne stille spørgsmålet, og det vil jeg da godt også stille her: hvad er det egentlig, man har tænkt sig at denne her cost-benefit-analyse skal bruges til – opgørelsen af udgifter ved arbejdsmiljøforbedringer og opgørelsen af gevinsten ved arbejdsmiljøforbedringer? I første omgang mener jeg selvfølgelig man må tage afstand fra sådan en cost-benefit-opgørelse. Arbejdsministeren antyder selv hvorfor, når han siger, at de økonomiske beregninger skal bruges til at vurdere, om samfundet har råd til en sådan indsats. Det vil i virkeligheden sige, at det, som arbejdsministeren kan bruge disse vurderinger til, er, om et givet politisk flertal mener, at det er for dyrt at forbedre arbejdsmiljøet på bestemte punkter.

På den måde gør man det legitimt for arbejdsgiverne at møde frem og sige: det her koster alt for meget, det har vi slet ikke råd til, vi lukker vores virksomhed, det bliver vi nødt til.

Men selv dér, hvor arbejdsgiverne ikke kommer igennem med en sådan argumentation, og hvor man altså fastholder, at der skal gennemføres nogle forbedringer, har det alligevel den virkning, at det, at der skal sættes kroner og øre på bestemte arbejdsmiljøforbedringer, er med til at forsinke sagen og er med til at forhale hele regeldannelsen på området. Også dér ligger der for arbejdsgiverne en økonomisk gevinst bare ved det at kunne forhale arbejdet med udfyldning af miljøloven.

Det andet er, at det dårligt kan lade sig gøre at lave en sådan økonomisk konsekvensberegning. Det er meget vanskeligt at lave det på udgiftssiden, og det er umuligt at lave det på indtægtssiden eller gevinstssiden.

Hvis vi først tager omkostningerne, er det klart, arbejdsgiverne har en interesse i vildt at overdrive de udgifter, de får i forbindelse med bestemte arbejdsmiljøforbedringer. Man kan tage eksemplet fra kloakbekendtgørelsen, hvor arbejdsgiverne i første omgang sagde, at det ville koste 3–4 mia kr. På grundlag af en spørgeskemaundersøgelse viste det sig, at arbejdsgiverne et stykke tid efter anslog, at det ville koste 350 mill. kr.